

Vergaderjaar 2008–2009

28 642

Sociale veiligheid openbaar vervoer

Nr. 44

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

Vastgesteld 19 mei 2009

De vaste commissie voor Verkeer en Waterstaat¹ heeft een aantal vragen voorgelegd aan de minister van Verkeer en Waterstaat bij brief van 17 april 2009 (2009Z06988/2009D18818) inzake het bericht van het NOS-journaal van 11 april 2009 over het grote aantal pinpasfraudes bij automaten van de NS.

De minister heeft deze vragen beantwoord bij brief van 18 mei 2009. Vragen en antwoorden zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Jager

De griffier van de commissie
Sneep

¹ Samenstelling:

Leden: Vendrik (GL), Van der Staaij (SGP), Snijder-Hazelhoff (VVD), Mastwijk (CDA), Jager (CDA), voorzitter, Koopmans (CDA), Gerkens (SP), Van der Ham (D66), Nicolai (VVD), Haverkamp (CDA), Aptroot (VVD), Samsom (PvdA), Boelhouwer (PvdA), Roefs (PvdA), Jansen (SP), Cramer (CU), Roemer (SP), Koppejan (CDA), Madlener (PVV), Ten Broeke (VVD), ondervoorzitter, Ouwehand (PvdD), Polderman (SP), Tang (PvdA), De Rouwe (CDA) en Linhard (PvdA).
Plv. leden: Halsema (GL), Van der Vlies (SGP), Boekestijn (VVD), Bilder (CDA), Vacature (CDA), Atsma (CDA), Van Bommel (SP), Koşer Kaya (D66), Neppéus (VVD), Sterk (CDA), De Krom (VVD), Vermeij (PvdA), Jacobi (PvdA), Besselink (PvdA), Vacature (SP), Anker (CU), Van Leeuwen (SP), Knops (CDA), Agema (PVV), Verdonk (Verdonk), Thieme (PvdD), Lempens (SP), Waalkens (PvdA), Van Heugten (CDA) en Depla (PvdA).

1

Is het aantal fraudegevallen met pinpassen bij automaten van de NS relatief hoger dan bij andere pinautomaten (die niet op NS stations staan)? Waren of zijn NS-automaten kwetsbaarder voor fraude dan andere?

Het gaat hier om het zogenaamde skimmen. Er is hier sprake van een landelijk probleem dat ook NS treft. Skimmen gebeurt door grootschalige, criminele organisaties die zeer professioneel te werk gaan.

Bij NS vinden 200 000 pintransacties per dag plaats. NS heeft 1,5 keer per dag te kampen met een skimgeval. De banken verstrekken geen cijfers over het skimmen bij bankautomaten of andere retailers. De vraag of skimmen bij NS relatief meer voorkomt dan bij banken en retailers kan ik dus niet beantwoorden. Feit is dat skimmen niet alleen bij NS voorkomt. NS-automaten zijn niet kwetsbaarder voor skimmen dan andere automaten. De automaten voldoen aan alle eisen van Currence (eigenaar van PIN, verantwoordelijk voor veilig pinnen en certificering van apparatuur) en de banken, en zijn gecertificeerd voor elektronisch betalingsverkeer. Vanwege het zeer intensieve gebruik én de specifieke plaatsing zijn de NS-automaten echter een aantrekkelijk doelwit voor criminelen. Mede daarom is NS al jaren intensief bezig met de bestrijding van skimmen, en is op dit gebied één van de koplopers in Nederland.

2

Wat heeft de NS gedaan sinds de toename van het aantal pinpasfraudes bij haar kaartautomaten?

NS heeft in 2008 op diverse manieren gereageerd op de skimmers:

- Er zijn meerdere technische maatregelen genomen. Eind 2008 zijn op de automaten zogenaamde «noppenplaten» bevestigd, wat het plaatsen van skim-apparatuur sterk bemoeilijkt.
- Diverse stickers zijn op de automaat geplakt («scherm uw pincode af» en «voer uw pas alleen in als de pasinvoer overeenkomt met de afbeelding op de sticker»).
- Middels het beeldscherm van de automaat wordt de klant nadrukkelijk gewezen op het afschermen van de pincode.
- Het eigen personeel heeft instructie gekregen alert te zijn en de automaten regelmatig te controleren. Beveiligingspersoneel is extra beveiligingsrondes gaan maken. Deze maatregelen hebben geleid tot het onderscheppen van een flink aantal skim-devices en het aanhouden van meerdere skimmers.

3

Welke maatregelen heeft de NS genomen danwel gaat zij nemen om ervoor te zorgen dat de veiligheid van haar kaartautomaten gelijke tred houdt met de versnelde invoering van de OV-chipkaart en de daarmee verband houdende groei van het aantal pinbetalingen?

NS blijft met nieuwe maatregelen komen om skimmen tegen te gaan. Een volgende technische maatregel is in voorbereiding en staat gepland medio 2009. Logischerwijs vindt NS het niet verstandig om over de aard van de maatregel nadere toelichting te geven. NS neemt alle maatregelen in nauw overleg met Currence en de banken.

Overigens zal de invoering van de OV-chipkaart naar verwachting niet tot groei van het aantal pin-betalingen leiden. Er zal vooral een verschuiving gaan plaatsvinden van betalingen voor papieren kaartjes naar betalingen voor het opladen van OV-saldo op de OV-chipkaart. De OV-Chipkaart heeft ook de mogelijkheid tot auto-reload. Als reizigers deze functie gebruiken, hoeven ze geen gebruik te maken van de automaten van NS, maar wordt het saldo automatisch aangevuld als het saldo op de kaart te laag wordt. Het risico van skimmen treedt dan niet op.

4

Is het geconstateerde aantal fraudemeldingen op enigerlei wijze van invloed op het verkrijgen van de EGI-status voor de OV-chipkaart?

De pinpasfraude staat los van de beoordeling van TLS als elektronisch-geldinstelling (egi). De geconstateerde fraudemeldingen met de pinpas hebben betrekking op een ander betaalmiddel, namelijk de bankpas. Overigens bent u over de laatste stand van zaken rond de egi-status geïnformeerd door de minister van Financiën mede namens de staatssecretaris van VenW via de brief van 12 mei 2009 met kenmerk FM/09/662 U.

5

Welk deel van het bedrag dat de NS heeft gekregen voor het invoeren van de OV-chipkaart met bijbehorende automaten is besteed aan beveiliging?

De beveiligingsmaatregelen tegen skimmen en vandalisme worden door NS uit eigen exploitatie gefinancierd, en bedragen enkele miljoenen per jaar.

6

Is de toegenomen pinpasfraude aanleiding voor u om extra maatregelen te nemen in het kader van sociale veiligheid? Acht u het voorstelbaar dat het gevoel van sociale veiligheid bij reizigers afneemt als het idee bestaat dat er personen op stations rondlopen die op hun pinpas (of meer) uit zijn?

Het gevoel van sociale veiligheid is in hoge mate subjectief, dus er is veel voorstelbaar. Maar skimmen is niet een probleem dat zich bij uitstek op stations voordoet. Pinpasfraude is eigenlijk een moderne vorm van zakkenrollen. Beide zijn niet een exclusief probleem voor het openbaar vervoer. Het kan je als burger overal overkomen, dus je moet overal waakzaam zijn, niet alleen op stations. Naar mijn mening is de sociale veiligheid van het openbaar vervoer door skimmen niet in het geding. Overigens is het oordeel van de reizigers over sociale veiligheid één van de indicatoren waarover ik prestatie-afspraken heb met NS. Als pinpasfraude van invloed zou zijn op het klantoordeel over sociale veiligheid, zal NS daar iets aan doen om het afgesproken niveau te halen.